

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Quinta Pars De Paupertate, Quæ Etiam In Commvni Apvd Mendicantes Observatvr.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

QUINTA PARS DE PAUPERTATE, QUÆ ETIAM IN COMMUNI APVD MENDICANTES OBSERVATUR.

Ex Cap. *Non dicatis*. 12. quæst. 1.

Non dicatis vobis aliquid proprium, sed sint vobis
omnia communia, &c.

ORDO SERVANDVS.

Restat, ut in hac quinta Parte de illis Religiosis agamus, qui paupertatem non solum in particulari profitentur, verum etiam in communi, possessionibus, redditibus, & aliis immobilibus bonis propriis omnino renunciantur, quibus verè strictèque adaptari possint adducta verba: *Non dicatis vobis aliquid proprium;* tum neque in particulari, neque in communi proprium saltem immobile retineant. Oportet igitur, ut hujus generis Monachorum statum, Conditionesque explicemus. Quare de illorum statu, & perfectione, deinde quorum bonorum sint capaces: Vbi, An possint Hæredes institui, legata ex testamento capere, annuos redditus acceptare, aliaque hujus generis bona habere, differemus.

CAPVT I.

Religiosi Mendicantes qui sint, unde dicitur, qualis eorum professio, & de eorum arctitudine & perfectione.

Cum in Ecclesia DEI pro ejus varietate & Religiosorum varietas ab initio fuerit introducta, in tanta diversitate ac Ordinum varietate, non omnes, quantum ad paupertatem in communi attinet, una gradum diiunctur via, possent autem omnes ad tres vendendi modos reduci.

Alii vivunt ex labore proprio, vendentes aliquid, & ementes aliud, quales olim fuerunt Eremitæ (de quibus scripsit Cassianus Lib. 4. de Institutis renunciantium Cap. 4. *Ab ingredientibus eorum monasteria, aliquid suscipere nullatenus acquiescunt, sed manuum suarum labore, & industria sustentantur*, pluresque alii Religiosi, ut plenius scripsimus in Commentatis nostræ Regulæ in Cap. *de labore manuum*.

Alii ex bonis communibus vivunt, ex bonis, inquam, quæ Religiosi ipsi ad monasterium defertunt, quæ ipso Jure statim post professionem

emissam ad ipsum pertinent, juxta Authenticam, *Ingressi*. C. de sacrosanctis Ecclesiis.

Alii ex Eleemosynis sibi spontè oblati, aut ex mendicatione acquisitis sustentantur; quamvis congruenter hæc tres Ordinum Classes, quatenus ad præsens attinet institutum, ad duo genera reduci possunt. Alterum eorum, qui ex Fructibus possessionum, & redditibus vivunt, sive possessiones illæ Monachorum professione monasterio acquirantur, sive à sæcularibus oblationibus, piis legatis, aut alio modo relinquuntur. Et si dicantur servare tantum paupertatem in particulari, non verò in communi. Alterum vero eorum, qui in communi nullas possessiones, nullaque immobilia bona, aut redditus, quibus alantur, ex vi ipsæ Regulæ aut Constitutionum habere possunt, sed vel labore manuum necessaria sibi parant, aut victum præbet eis incerta mendicitas.

Duplex præcipue Religiosorum genus.

Primum genus Religiosorum, qui possessiones, aut redditus pro victu necessario possident, olim maximè fuit in usu apud PP. imprimis D. Benedicti. ut habetur in *vita S. Placidi*, Bona quæ fuerant Monachorum non licebat aliò dei vari, quam ad sua Monasteria, ut inde multos DEI servos alere possent. Et D. Bernard. *Epist.* 1. ad Robertum: *Offenditur*, inquit, *terra, quæ cum illo ex pro illo dicitur data fuisse*. Neque D. Basilium

3. an: Per
sed omnia
O consecrata
nda credone
es eorum ipsi
negligentiam
sive licen
dam non in
rum adione,
no nobis con

ertendum est,
oud Prælator
specialiter d
s, sed etiam
olos redidit.
si, vel perdy
non est ni
lligo ex Caf
Basiliana ubi
nterum cura
cem perimat.
sse coningat,
vium id i
Nam etiam si
ilitat ex ipis
aric infra
balionanti

sum in hoc
vorum non
a bona mo
re teneat.
1. 188.

IESU
Spirit.
II

NTA

lium his possessionibus renunciasset, eorum com-
 sape Monachis suis agrorum culturam susceperat,
 quæ possessiones propriè supponit. Idem fecit
 Gregorium Papam ex ejus vita relata à Joanne
 Diacono *lib. 1. & 5. Cap. 6.* constat, Cum ibi
 dicatur, ex Patrimonio suo 7. monasteria ere-
 xisse, sex in Sicilia, unum vero Romæ, & sin-
 gulis prædia & possessiones donasse. Ex Regula
 quoque D. Augustini, aliisque ejusdem locis
 supra *prima pars Cap. 6.* relatis, hic vivendi ex
 possessionibus modus aperitè colligitur: Imo &
 hodie hoc vivendi genus apud omnes Ordines
 Monachales, puta Carthusienses, Hieronymia-
 nos, & alios praxi receptum videmus.

Alium genus Religiosorum, quod Mendicantium appellatur, est eorum, qui possessionibus carentes, ex mendicitate & fidelium elemosynis vivunt. Qui ideo mendicantes dicuntur, quia ex sua Regula vel professione ad congruam sustentationem redditus, aut possessiones habere non possunt, ut constat ex Capitulo unico de religiosis domibus in *sexto*, Et communiter Scribentes ibi, & in Capitulo, *In presentia*, de probationibus. Concessi igitur sunt hi Ordines in adjutorium Episcoporum, ut eorum ministerium prædicandi, & Confessiones audiendi ipsi sua vita & exemplo adjuvent, ut dicitur in Concilio Meldensi, *Cap. 3.* & Romæ homageni apud Burchard. *lib. 1. Cap. 88* habeturque expressè in Clementina, *Dudum 5. Cæterum de sepulchris*, Et in Extravag. *Sup. Cathedra. §. finali*, eodem tit. juncto *Cap. Inter cætera de officio ordi.* Et D. Thom. *2. 2. quæst. 187. art. 1. ad 3. & q. 188. art. 4. ad 2. & 3.* Et quamvis proponere DEI verbum, & functiones alias proximorum salutis gratia exercere, proprium videatur Episcoporum, tanquam qui veri Apostolorum Successores sunt, cum tamen omnia hæc per se ipsos præstare nequeant, singulari providentia, ac non sine divino consilio à summis Pontificibus factum est, ut Religiosorum Ordines, maxime tamen eorum, qui Mendicantium functione gaudent, specialiter deputarentur, qui Episcoporum, Parochorum, ac præcipuè Sedis Apostolicæ conatum in tuenda Catholica fide, ac Efficaciorum procuranda salute, ipsius Sedis auctoritate saluti adjuvant, ac hoc Apostolicum munus, tum inter Christianos, tum inter Infideles, oppidatim per varia regna, & Regiones discurrendo obitent.

Quare Ordines Mendicantes potissimum instituti.

Religiosi Apostolorum figuram ac munus tenent & obviunt.

Quare merito, à Gregorio Magno, emanavit decretum, ubi habetur decima sexta q. 1. C. *Ex auctoritate*, ubi, *Ex auctoritate inquit hujus decreti, sacerdotibus monachis, Apostolorum figuram tenentibus licet prædicare.* Hæc Gregor. qui Apostolorum munere fungi voluit Monachos, non quia in potestate, aut jurisdictione Apostolis succedant, (hoc n. munus potius ad dignitatem spectat Episcoporum) sed quia suis discipulis, & missionibus animarum profectibus more Apostolorum student. Unde Apostoli ac Religiosi, qui his per universam orbem missionibus illos imitantur, nubes in sacra scriptura, merito appellantur, quia aqua Evangelii portant, populis effundendas, ut irrigentur terræ populorum, & de hac cælesti pluvia virtutum fruges spirituali ope multiplicentur.

Quare nulli dubium esse potest, si Catholicè sapiat, omnibus Religionibus Mendicantibus

non solum conforme, sed & præcipuum esse saluti institui partem, salutis animarum studere, esseque adeoque divini in instituta, & vocatas ad fidei pietatisque propagationem, motum institutorum, ac communis boni conservationem. Quare concilium Viennense, ut refertur in Clementina, *Dudum 5. Cæterum de sepulchris*, Episcoporum coadjutores sive cooperatores in prædicationis officio, ac in aliis spiritualibus functionibus Mendicantes Ordines constituit. Videndum quoque de hoc a gumento tradidimus in *3. parte missionum*, sive de propaganda à Religiosis per universam orbem fide: & libro secundo *part. 3. operum prædicationis de conversione omnium Gentium procuranda*, ubi divisiones instituit Mendicantes, & quale hinc sit Bonaventura in Tract. *Quare Fratres Minores prædicent*, Tom. 1. ubi in introitu Rectoris Ecclesiæ DEUM imitari debere, qui etsi omnia per se possit, dignatur tamen in quibusdam operibus suis, habere Coadjutores, & vicarios; in hoc præbens exemplum Ecclesiæ Rectoribus sollicitudinis suæ onus impariendi, ne per ipsorum absentiam & insufficientiam salus Fidelium negligatur.

Prædictis ergo (inquit D. Bonaventura) de causis in his novissimis temporibus, de quibus prædicit Apostolus. 2. Timoti. 3. quod instaurant tempora periculosa, ex multiplicatione peccatorum, ex numeritate rudium populorum, & seditione Hæreticorum, & raritate bonorum, & difficultate regendi, & insufficientia Prælatorum, & perplexitate casuum emergentium, & aliorum periculorum Eccl. imminentium, ex variis eventibus, providit Sedes Apostolica, ad obviandum præfatis periculis, quibus iniquè reinedium subventionis animabus precursu adinustrandis, quod divina ordinatione Religiosos quosdam Ordines instituit, qui officio prædicandi, & Confessionis sibi commissæ, subventum indigentia populorum, & insufficientia Clericorum, & obstanti versutis Hæreticorum, & hoc in solatium & sublevamen oneris, non in præjudicium plebanorum.

Et infra) Temporalissime quippe, ait, sic disposita divina sapientia, & instituit sedes Apostolica, ut per Ordines prænotatos in Prædicatione & confessione, defectus Clericorum suppleantur, & animæ salventur.

Et post pauca) Quod autem quandoque Religiosi ad salvandos Fideles, in Eccl. sua essent vocandi, ostenditur in Evangelio Luc. 5. Cum Dominus dixit Petro: *duc in altum, & laxate retia vestra in capturam, conclusis autem piscium multitudinem copiosissimam, rumpebatur autem rete eorum, & annuerunt sociis, qui erant in alia navi, ut venirent & adjuvarent eos, & impleverunt ambas naviculas: mare est saculium, Navicula Petri est Ecclesia fidelium; Rete est Evangelica doctrina, per justum Dominum tanta piscium multitudo concluditur, quod rete rumpitur, quia tot ad fidem veniunt, quot eam etiam hæresibus siscidunt; sed cum Petrus cum suis trahere non valeret, annuerunt sociis in alia navi, ut venirent, & adjuvarent eos; quia Prælati Ecclesiæ cum Clero, non sufficientes per se tantam plebis multitudinem trahere ad littus vite perpetuæ, annuerunt, admittendo sociis religiosis, scilicet Joanni & Jacobo, actibus, & Contemplativis, ut venirent, comparando animarum periculis, & adjuvarent eos, tam qui trahunt,*

trahant, quam illos, qui trahuntur, illorum infirmitatem, istorum indigentiam relevando.

(Deinde subdit.) Quod autem prioribus temporibus in Ecclesia non erant vocati, vel missi a Sede Apostolica Religiosi, ad prædicta officia Prædicationis, & Confessionis, ut nunc sunt missi, ista fuit ratio: Cum morbus adhuc parvus esset, paucioribus indigeret remediis, & levioribus, sed cum aperiret invalescere, & latius se diffundere, ne desperabiliter ager periclitetur, necesse est, plura, & efficaciora remedia adhiberi: ita etiam cum status mundi, modo deterior sit, quam olim, expedit plures nunc esse sublevantes, juxta illud Luc. 10. Missis multa, operari vero pauci, idonei & fideles. Rogate ergo Dominum missi, ut mittat operarios in vineam suam. Ac demum Concludit Seraphicus Doctor: Cum igitur jam sit Ecclesia quasi navis tempestate concussa, in qua remigantibus pavore tremantibus procella tumentes, peno operiuntur navem, missi sunt Fratres ad summum gubernatorem, scilicet auctoritate sedis Apostolicæ, ut in naviculis suis discurrerent per mare, quos ex naufragio peccati periclitantes invenirent, & rapiant ex unda & ad litus salutis reportent. Hæc tenus D. Bonaventura.

Ex qua doctrina colligit D. Bonavent. in eodem opusculo, prædictas Religiones teneri ex charitate salutis proximorum subvenire. Et doctissimus Pater Dominicus Bagnæ. 2. 2. q. 3. art. 3. dub. 3. asserit, Ordines Mendicantium teneri sub præcepto, habere specialem curam, ut Religiosi se exercent in doctrina, Prædicationibus, & Confessionibus, cujus eam reddit rationem: Quia finis prædictorum Ordinum est salus animarum: Et ideo Prælatis tenentur ad media procuranda, nec non & subditi tenentur ex professione suâ discurrere, ut sint idonei ad exercenda potissimum sui Ordinis munia sub peccato mortali, & ex consequenti, tenentur peculiari obligatione, ad studium litterarum, quoniam hæc est dispositio idonea. De horum Mendicantium numero sunt Patres Prædicatores, Carmelitar, Minores, Augustiniani, & alii, ut sunt Serviti, Minimi, & Religiosi Societatis Jesu, ut ex privilegiis dictis Ordinibus concessis constat. Jure autem communi solum sunt expressè approbati, quatuor Ordines Mendicantes, qui præcipui sunt inter omnes videlicet Minorum, Augustinianorum Prædicatorum & Carmelitarum, ut constat ex Cap. unico de religiof. domibus in sexto, ubi cum in hoc Capitulo intenderet Concilium, Ordines omnes Mendicantes è medio tollere, à rigore hujus decreti, excepti prædictos Ordines, ac proinde videtur illos inter Mendicantes declarasse, ex quo capite, in specie de Carmelitis loquendo colligunt esse Mendicantes, Dominic. ibidem & Joannes Andreas in Cap. Quorumdam, de electione in 6. ut refert ibi Glossa, ve. bo. Mendicantium. & approbat Felinus, in Cap. In præsentia, de probationibus num. 53. Quare minor Navarrum, in Cap. Placuit de penitentia dist. 6. Glossa finali, de hac re dubitasse, cum præter id quod jure expressum est, & colligitur ex dicto Capitulo, Quorumdam, tradant communiter Canonistæ, Decius in C. In præsentia, de probationibus, nu. 268. ubi refert Feliosum, Angelum, Alexandrum, & & alios, quos potuit videre Navarrus, eisdem ipsum nostram Regiam, & Privilegia, in quibus id expresse decretum, latere.

Hæc ergo Ordines ratione mendicitatis arctissimam paupertatem proficere dicuntur, ut con-

stat ex Cap. Nimis. 2. de Excessibus Prælatorum, ubi tam Minores, quam Prædicatores dicuntur arctissimam paupertatem habere, quia redibus, possessionibus, aliisque immobilibus bonis in communem carent: Et quamvis Prædicatores id non servent ratione sue Regulæ, cum militent sub D. Augustini Regulâ, quæ possessionum Dominionum non interdicit, tamen quia id olim ipsorum Constitutionibus cautum, firmumque erat, ut latè docet D. Antoninus 3. part. tit. 16. Cap. 1. §. 12. omnesque antiqui Scriptores, sufficiens id fuit, ut dicerentur, arctissimam paupertatem servare: paria n. sunt, ut optime docuit Abbas Constio 2. §. num. 3. volumine 2. quod aliqua Religio sit in capax ex Regula, & alia ex Constitutione, ut patet ex dicto Cap. Nimis, tamen post Concil. Tridentinum, quod Sess. 25. de reformatione Regulâr, 3. C. fecit capaces bonorum in communi omnes Regulares, exceptis Minoribus de observantia & Capucinis, fere omnes Ordines Mendicantes, ab illâ strictissimâ paupertate recesserunt, exceptis nostro Ordine, & Societatis Jesu, quo ad domos professas, ut patet ex sexta parte Constitutionum hujus Ordinis Cap. 2. §. 2. Quorum Ordinum statuta etiam post Concil. Trid. confirmata sunt à Sede Apostolica. In his igitur Religionibus & in aliis (si quæ sint) major vel minor incapacitas pensanda erit ex propriis unicuique Constitutionibus. Cautum præterea est Privilegiis Pontificum, ut & illi Ordines, qui olim erant Mendicantes, eisdem hodie possessiones, & redditus annuos habeant, Mendicantium nomen & Privilegia non amittant, quod etiam de jure communi olim observabatur, ut tradit Felin. in Cap. In præsentia de probationibus.

Ratione igitur hujus arctissimæ paupertatis, ceteris paribus, Religiones Mendicantes, quæ illam in effectu servant, aliis perfectiores sunt, si arctissima hæc paupertas ex se laudabilior est, & majora removeret impedimenta ad perfectionem comparandam. Dixi, ceteris paribus, paupertas Quia in aliis Ordinibus, respectu proprii finis, aut aliarum circumstantiarum fortè perfectior, & laudabilior erit possessiones & mobilia bona possidere, ut rectè notavit D. Thom. 2. 2. q. 188. art. 7. & Cajetanus ibidem.

Inter Religiones autem, quæ in communi, nec mobilia bona, nec redditus possident, duo sunt gradus teste D. Antonino. 3. part. tit. 16. Cap. 1. §. 12. in fine. Primus est, renunciare ipso effectu, tam mobilibus, quam immobilibus, exceptis minimis utilibus, sine quibus vita humana sustentari non potest, talis est Religio Fratrum Minorum, & ob id habet aliquid ræditatis, & anxietatis, cum omni die oporteat corporalem victum quærere, quia triticum, vinum, oleum, & denarios etiam per breve tempus tenere non possunt, ut in Clementina, Exivit, de verborum significatione seu prognis, habetur, & est tenens aliquid in communi, moderatè tamen, quod sufficere possit ad victum & vestitum pro aliquo tempore non prolixo: Et hic status perfectior ceteris, cum nec curam nec sollicitudinem magnam exgat, neque ad sui amorem trahant ea, quæ possidentur, cum usu consumantur. Et talis fuit paupertas primorum Christianorum, ut habetur. 12 q. 1. C. dilectissimus. Et definit Joan. 22 in Extravag. cum inter nonnullos, de verborum significatione. Et in Extravag. & 10. pag. 199.

LESU
Spirit.
II

Pauper-
tas Car-
militarū
Discal-
ceatorum
qualis sit.

pag. Quorundam, eodem titulo. Talis fuit olim, ut inquit Antoninus, paupertas Ordinis Prædicar. Et talis hodie est nostræ. Religionis paupertatis usus.

Ultimo tandem notandum erit, quod cum dicimus Religionem habere in communi immobilia, sive mobilia bona, non ita intelligendum est, ut singuli Religiosi sint domini aliquotiarum partium; vel ut solet esse fundus communis pluribus hæredibus æqualiter institutis, vel emptoribus ex æquo pretium conferentibus, sed intelligendum est, esse communia universis, ita ut singuli Regularium non habeant dominium alicujus partis illorum bonorum, sed tantum quod omnes collectivè sumpti, qua ratione dicuntur Communitas sive Conventus dicantur Domini illorum bonorum, ut resolvit Felinus, & post eum Navarr. Commentario 2. de Regularib. num. 8.

CAPVT II.

Ordines Mendicantes posse ex vi Iuris hæreditatem saltem quoad pretium, & æstimationem capere.

Magna fuit olim controversia, An Ordines Mendicantes possent Religionum Inducendum hæreditatem acquirere. Et pro parte Negativa, urget efficax argumentum. Quia Mendicantes ideò dicuntur, quia prædica, & alia immobilia bona non possunt habere; sed in hæreditate sæpe immobilia bona reperiantur, igitur eis non licet hæreditatem capere. Nec valet solutio eorum, qui dicunt posse capere, dummodo statim reddant immobilia bona, quia pretium generaliter succedit loco rei, ut habetur, Quia pretio ff. de usuris. Quare Religio, quæ est incapax rei, erit etiam æstimationis & pretii. Quo argumento permotus Archiepiscopus in Cap. de viduis. 27. quæst. 1. affirmavit id non licere.

Secund. Quia tot possent esse bona in hæreditate acquisita, ut præberet eis congruam sustentationem, & desinerent esse Mendicantes. Et confirmatur, quia si non possunt habere dominium immobilium bonorum in communi, nequeunt etiam esse hæredes, quia dominium transit in hæredes, & in hæreditate veniunt tam mobilia, quam immobilia bona, ut dictum est.

Pro Resolutione oportet annotare imprimis, tria posse Ordinum Mendicantium genera distinguere; Primum est eorum, qui post Concilium Tridentinum, possessiones, aliaque bona immobilia retinent, quales sunt Fratres Ordinis Prædicatorum, August. & forsitan alii. Secundum eorum, qui post Concilium Tridentinum adhuc vel ex vi Regulae, aut propriarum Constitutionum; immobilia bona etiam in communi non possident, hujusmodi sunt nostra Discalceatorum Reformatio, & Religio Patrum Societatis JESU, saltem in domibus professis, licet nos, ut §. 1. & 2. latius diximus in Expositione Regulae Cap. 8. de non habendo proprium ex vi Regulae ad arctissimam teneamus paupertatem, Tertium eorum,

qui ex Regula & Constitutionibus arctissimam etiam in communi proficuntur paupertatem, quales sunt Fratres Minores de observantia, & Capucini.

De his igitur tribus generibus Religiosorum speciatim oportet examinare, an possint succedere in bonis Monachi professi, qui ante professionem non fecerunt testamentum, vel alio modo possint institui hæredes. Sed antequam nostram sententiam statuamus, oportebit prænotare Concilium Tridentinum. C. 3. sess. 25. de Reformatione concessisse Omnibus Monasteriis, & omnibus tam virorum quam mulierum, etiam Mendicantium, exceptis domibus Fratrum S. Francisci Capucinatorum, & eorum qui Minorum de observantia vocantur, etiam quibus ex Constitutionibus suis eras prohibuitur, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut divites bonis immobilibus possidere liceat. Hactenus Concilium. Hac Concilii indulgentia usi sunt aliqui ex Ordinibus Mendicantibus, qui tenent nomine, & privilegiis Mendicantium annuos redditus, & immobilia bona possident, ac si Mendicantes non forent. Et de his nulla est controversia, eodem n. jure quantum ad capiendam hæreditatem censendi sunt, ac alii Ordines non Mendicantes; alii vero Concilium Tridentinum permissioni renunciantes, arctiori se vinculo paupertatis obstrinxerant, de quibus quarimus quo casu possint capere ex testamento, vel Hæreditatem, vel pia legata.

Prima Conclusio, Fratres Minores, tam Capucini, quam de observantia nuncupati, nulla ratione sunt capaces successione hæreditarie, quia id expressè prohibuitur est in sua regula. Et in Cap. Exiit. §. porro, & sequentibus, de Verborum signif. in 6. & Clementina, Exiit. §. Capientes eodem titulo, & omnes Scribentes in C. in præsentia, de probat. & etiam Navarr. Comment. 2. de Regul. n. 50. & 54. & P. Emm. Rodrig. Tom. 2. q. reg. q. 78. art. 1. 2. & 4.

Sed, an Fratres minores saltem possint capere hæreditatem, ut eam vendant, vel saltem quod illis debeatur æstimatio hæreditatis, majus dubium est. Et quamvis Bartolus in Tractatu Minoritarum existimaverit deberi ipsi hæreditatis æstimationem ab adeptibus hæreditatem solvendam, contraria tamen sententia verior est, quæ colligitur expressè ex Clement. Exiit, in quâ decretum Fratres Minores, successione, (quæ ex natura sua indifferenter ad pecuniam, & ad alia mobilia & immobilia bona extenditur) considerata putatur hæreditatis professionis, nullatenus esse capaces. Ubi expendenda est illa particula (nullatenus) quæ verè excludit omnem successione modum, sive capiendæ æstimationem ab adeptibus hæreditatem, sive ipsi statim vendant bona ad se delata, nam dictum isto (nullatenus) vel alia similis excludit omnem dispositionem, ut nota Glossa in Clem. ut li. de atate & qualitat. verbo (nullo modo) ut optimè docuit in hoc proposito prædictus Emmanuel Rodriguez d. art. 2. Ex quibus ipse inferit art. 3. quod si Fratres Minores instituatur hæredes, nulla facta substitutione, testamentum sit futurorum nullum, & ex consequenti hæreditas pertinebit ad ex heredes venientes ab intestato.

Inferit deinde fidei commissum universale inferri non posse Fratribus Minoribus relinqui, quia tur-

præterquam quod id expresse caveatur d. Clement. Exiit §. quia ego, ratione ipsa constat, quia fideicommissarius universalis est hæres in effectu, ut habetur l. qui 40. ff. ad Trebellia. Dixi, fideicommissum universale, ut cum prædicto Authore non excludam fideicommissum particulare, quod Fratibus Minoribus relinqui potest, & peti à Syndico, ut Fratrum necessitatibus subveniat.

Tertio infert prædictus Author Fratres Minores posse institui hæredes cum clausula appositâ, quod pro eorum necessitatibus vendatur dicta hæreditas, & in eorum usum convertatur, quia ex mente Bart. in Tractatu Minoritarum lib. 1. licet talis dispositio defuncti in rigore non teneat, quoad hæredis institutionem, cum Fratres Minores sint petiti incapaces, testamentum tamen validum est quoad causam piam ibi appositam, ut scilicet hæreditas vendatur & convertatur in utilitatem Fratrum: quia quamvis regulariter testamentum sine speciali hæredis institutione sit nullum, fallit tamen in piis causis, quia tunc sufficit hæreditatem ad piam causam relinqui, v. g. pro Ecclesiis construendis, pro redemptione captivorum, pro alimentis pauperum & similibus, Argumento l. si quis, C. de Episc. & Cler. quia in eo casu Episcopus vel Republica representat personam hæredis, quod sufficit, ut testamentum non invalidetur.

Addit tamen præfatus Author ex mente Bartoli, eâ limitatione esse intelligendam prædictam sententiam, casu, quo quantitas relicta testamento, non sit adeo magna, ut videatur in fraudem facta paupertatis, sed tantum sit ad sublevandas Fratrum necessitates, præsentis vel breviventuras; si verò Fratres non expresse instituantur hæredes, sed alius, qui debeat hæreditatem ipsam vendere, ejusque pretium in Fratrum necessitates expendere, hoc nullo jure videtur Fratribus prohibitum; quare licet hoc poterunt acceptare, modo quantitas non sit immoderata.

Secunda conclusio: De Religiosis mendicantibus, qui post Conc. Tridentini decretum renunciarunt immobilium bonorum possessioni, judicandum erit, quantum ad successionem in hæreditate, secundum eorum Regulam & Constitutiones; quare illi, qui propriis Constitutionibus non prohibentur, possunt imprimis, ut communis sententia tenet, succedere ingredientibus Religionem ab intestato, & capere quamcumque hæreditatem, etiam in immobilibus bonis, non ut retineant, sed ut vendant, & pretium in suas necessitates convertatur, ita tenet Glossa verbo (domum) in C. unico de religiosis domibus in 6. quam singularem & communiter receptam affirmat Navarrus d. n. 5. Decius in C. in præsentia, de probat. n. 270. Felinus n. 50. allegans illam glossam, ut ordinariam & solemnem. Tenet præterea hanc sententiam Panorm. in d. C. in præsentia, & latè Conf. 28. vol. 2. n. 3. Cardinalis Conf. 104. & Calderinus in Tractatu de testam. Conf. penult. & inter omnes optime Baldus in Authent. Egressi C. de sacrosanct. Ecclesiis, & C. cum causa, de rejudicata. Bartolus in l. apud Julianum, §. si periculum, de legat. 1. Et præter præfatos tenet Sylvester verbo hæreditas n. 10. ubi ait indubitanter in aliis Religionibus mendicantibus, præterquam in Ordine Minorum succedere monasterium in bonis ingredientis Religionem,

Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

& idem est in aliis hæreditatibus sibi relictis dummodo immobilia bona vendantur statim: ratio est, quia ut ait Baldus in C. cum causa, verbi quæro, de rejudicata, dominium momentaneum regulam non infringit Argum. l. fin. de bonis quælib. quæ ratio placuit omnibus Authoribus supra citatis; quare licitum est Mendicantibus, per breve spatium retinere immobilia bona, dummodo ea statim vendantur.

Secundo probat Panorm. d. Conf. 28 quia cum statuta sive regulæ prohibentes possessionem bonorum immobilium, sint stricti juris, ut notatur in C. in nostra, de injuriis, debet strictè intelligi. Quare etiam si prohibeant simpliciter possessionum retentionem, atque reddituum, non videntur prohibere id quod alias à Jure concessum est, scilicet hæreditatem, & bona ingredientium capere, saltem, ut vendant ea, & ex eorum pretiis suis necessitatibus subveniant.

Tertio quia Mendicantibus possunt fieri legata, etiam de immobilibus bonis, dummodo ea vendant, ut infra dicemus; ergo etiam hæreditas potest relinqui: quia in ratione retentionis immobilium bonorum nulla est major ratio de legatis, quam de hæreditate. Advertunt autem omnes prædicti Authores, quod in alienatione bonorum istorum, non requiritur ea solemnitas, quæ est necessaria in alienatione aliorum bonorum monasterii, cum illa alienatio fiat ipsâ lege jubente, & necessario ratione sui status fieri debeat.

Præterea advertunt debere implorari Judicis officium, ut illa benè vendantur, & eorum pretium convertatur in proprias necessitates. Ulterius adnotandum est, non obligari Mendicantes, statim bona hæreditate acquisita vendere, sed posse congruum tempus, & commodam opportunitatem expectare, dum non sit diuturna expectatio, ut notavit D. Antonin. d. part. 3. tit. 16. C. 1. §. 12. Si tamen bona ingredientis, ea conditione sibi essent collata, ut non alienentur, adhuc existimat Sylvester ubi supra securus Joan. Andr. pertinere ad monasterium in casu, quo prohibitum esset alienare bona in fraudem monasterii: nam si alio honesto sine factam fuisse prohibitionem constaret, tenet quod non pertinerent ad monasterium, quamvis quocumque modo ad eum pertinere docuerit August. Beronius, Cap. in præsentia num. 554. de probationibus.

Ex dictis igitur (ut breviter omnia perstringam) facile erit discernere, quantum actinet ad jus successionis, inter tria illa genera Mendicantium Ordinum, de quibus in initio hujus capitis. Nam primum genus, eorum scilicet qui post Concil. Trident. decretum, retinuit Mendicantium nomine, bonorum immobilium possessione gaudent, eodem jure succedunt, ac alii Ordines non Mendicantes.

Secundi vero generis Religiosi in hoc à primo descrescant, quod eorum monasteria omnia vel saltem aliqua in communi possessionibus, redditibus, & aliis immobilibus bonis carent, vel ex vi Regulæ, vel propriarum Constitutionum, & hoc sufficit, ut re ipsa vere dicantur & sint mendicantes, licet possint ex Testamento capere hæreditatem ingredientiam: sunt tamen gradus inter hos, aliis quippe suis Constitutionibus prohibetur, jure hæreditario succedere in bonis

LII ingre-

LESU
Spirit.
II

Doctrina
tradita
applicatur
supra
dictorum
Religiosorum
generi.

De legatis, & annuis redditibus Mendicantibus relictis.

ingredientium, & hi non possunt succedere monachis professis, si in eadem professionem emiserint, neque post emissam professionem poterit monasterium succedere in bonis, quæ jure hæreditario monachis aliis competebant, possunt tamen institui hæredes, & his duobus casibus, exceptis, eandem actionem habent ad monachorum bona ac ceteri Ordines non mendicantes, saltem in his, in quibus propriis Constitutionibus non ardentur. Hujusmodi igitur paupertatem in communi servat Congregatio nostra Hispania Ordinis Carmelit. in Italica vero Congregat. licet monasteria non possint immobilia bona, sive annuos redditus possidere, tamen non arcentur à successione hæreditaria, neque ullo alio modo sunt incapacia hæreditatis. Deinde illud etiam videtur commune Ordinibus 2. generis, quod adentes hæreditatem, debent immobilia bona intra breve tempus vendere, vel applicatè aliis monasteriis sive Collegiis capacibus possessionem & redditum, quamvis non omninò deroget mendicanti, si possessionem aliquorum bonorum immobilium in mediocri quantitate retineant, vel pro functione aliqua obeundâ, v. g. pro Grammaticæ prælectione, vel si per modum Capellanæ annuis redditibus fruuntur, dummodò ii redditus non auferant mendicanti.

Tertii autem generis Religiosi, quales sunt Minores de observantia, sive alii, qui strictius B. Francisci Regulam profitentur, qui à Concil. Trident. comprehenduntur nomine *Capucinarum*, non possunt succedere monachis jure hæditatio, nec absolute institui hæredes, neque si instituantur, capere ex testamento æstimationem, nisi in casu, quo apponeretur illa clausula, de qua in principio hujus capituli.

Dubij occurrentis solutio.

Dubium tamen aliud oriri potest, an Religiosi mendicantes, qui ratione suæ Regulæ sive Constitutionum incapaces sunt acquirendi hæreditatem, si eam vel aliquid aliud contra Regulam & Constitutiones acquirant, peccent mortaliter, & teneantur bona sic acquisita restituere, loquor in casu, quo eorum Regula vel Constitutio non obliget sub peccato mortali.

Resp. certum esse ibi & peccatum mortale, & injustitiam intervenire, ac proinde oriri obligationem restituendi; Ita expressè & latè resolvit D. Antoninus 3. parte, tit. 16. Cap. 1. §. 12. & 13. Navarra in simili casu lib. 3. de restit. Cap. 1. num. 185. & sequentibus. Et ratio est, quia Prælati vel Conventus talem hæreditatem capiens, peccat contra votum paupertatis, cum voverit servare paupertatem secundum Constitutiones Ordinis; ac una ex Constitutionibus est, hæreditates non capere; igitur facit illud contra votum. Præterea confirmatur; quia tunc peccat quis contra paupertatis votum, cum aliquid sine licentiâ justa recipit; sed Superior vel Conventus talena hæreditatem acceptans, illam sine licentiâ justa recipit: igitur peccat contra paupertatem, & præterea contra justitiam, quia lædit jus tertii, ad quem illa res, vel hæreditas pertinet; si verò non fiat injuria tertio (quod in aliquo casu posset contingere) tunc tantum peccabit contra paupertatem.

Hoc commune semper fuit omnibus Ordinibus Mendicantibus, etiam Minorum, legata sibi in testamentis relictâ capere posse. Quod si bona immobilia legentur, eadem vendere, & exurgens ex eis pretium, eadem venditibus accommodare. Hoc assertum à fortiori patet ex dictis C. præcedenti, nam si hæreditatem possunt acquirere, poterunt etiam & legata, & de Fratibus Minoribus, nisi legatum sit magnæ æstimationis, ita ut videretur in fraudem legari; si tunc per viam legati relinquere quod hæreditate, cuius sunt incapaces, relinqui non poterat. tenent Bartolus in *Tract. Minoritarum*, Ancharranus in *Clem. Exivit*, & Baldus in *Autent. ingressi C. de bonis quæ libera*, quos citat & sequitur Felmus, in *Capite in presentia, de probat. num. 52.* & Decius in *dicto Cap. num. 274.* Sylvester verbo, *legatum, secundo num. 3.* & colligitur ex *Clement. Exivit §. non licet, de verb. signifi. traditque latè Corduba Cap. 6. in Reg. B. Francisci. quest. 11. Dummodo (ait) talia legata relinquuntur modo non incongruo suo statui, & in quantitate moderata sive fraude. Et ratio est, quia legatum est donatio, seu elemosyna testamento relicta, & sic potest ab eis acceptari, non verò hæreditas, quia cum hæreditate transit jus successionis, Minores autem sunt incapaces & quicunque juris. Dixi, *dummodo legata relinquuntur non incongruè*, id est, contra votum Regulam, ut si quis legaret Fratibus Minoribus vineam vel agrum, ea conditione, ut illa excolant, valeret legatum, ut declaravi Nicolaus III. apud Cordubam, ubi supra.*

Addidi etiam, *in quantitate moderata sine fraude*, quia non possunt habere legata in quantitate excessiva, sed tantum quatenus egent, ad expendendum in usus modestos, non verò ad provisionem in futurum, ne per illa legata auferatur mendicitas. Neque etiam possunt accipere legata magna, quæ probabiliter facta videntur in fraudem hæreditatis, ut decernitur in *dicta Clem. & tradit latè Corduba, ubi sup. punct. 3.*

Sed dubium est, an valeat legatum de annuis redditibus, Mendicantibus relictum? Vera est sententia, tale legatum non valere, si Fratibus Minoribus relinquantur, quia annui redditus inter immobilia computantur, ut patet ex *dicta Clem. Exivit, §. nec licet*, versic. *cumque annui redditus inter immobilia computentur* &c. ideoque non possunt hos redditus habere, quia possent auferri mendicitas his redditibus. Hæc sententia communiter est ab omnibus recepta. Videnda est Glossa in *dicta Clementina*, Exivit, verbo, *cumque annui redditus*. Si verò de cæteris Mendicantium Ordinibus loquamur, an valeat, judicandum erit ex eorum Constitutionibus, ex quibus major vel minor capacitas Mendicantium post Concilium Tridentinum mensuranda erit.

Sed, an fieri possit, ut quis testamento suo Petrum hæredem instituat ea conditione, ut aliquid annuum Conventui Mendicantium reddat in perpetuum? In hac re primò certum est, quod

Qui dicitur de hoc annui redditus tunc sit.

quod si prædicti annui redditus relinquatur ad certum usum cultus divini, puta ad reparanda Ecclesie ornamenta, aut ædificia, vel pro vino ad missæ sacrificia peragenda, hostiis, oleo ve lampadarum, aut pro similibus, legatum valere, ut docuit Glossa nuper adducta, quod probat ex Cap. nimis 1. de testamentis, & Ancharantus dicta Clem. Exivit. Sylv. verbo legatum 2. n. 4. Angelus verbo legatum 1. n. 5. & Corduba ubi sup. resolvit etiam valere prædictum legatum in Fratribus Minoribus, dummodo serventur duæ prædictæ conditiones supra appositæ.

Secundo existimo, si illud legatum relinquatur pro victu, aut vestitu, aut indistinctè pro necessitatibus Fratrum (si tamen pro modico tempore relinquatur) tunc valere etiam dictum legatum, ut tenent prædicti Authores, cum prædicta Glossa verbo, annui redditus. Modicum autem tempus dicitur decennium, ut tenet ibi Glossa ex Clem. 1. §. fin. de verbis Eccles. non alien. Ratio est, quia per hoc legatum non tollitur ab eis mendicitas, sed sublevatur, quod etiam in Fratribus Minoribus obtinere, prædicti authores faciunt, & ultra hoc temporis spatium possent etiam legatum relinquere hac via, pura, quod legatum daretur certis Fratribus pro eorum necessitatibus, tunc enim legatum esset firmum pro vita illorum Fratrum, quibus relinqueretur, nec diceretur legatum perpetuum, cum eorum morte exingeretur, idque assero ex mente prædictæ Glossæ, verbo, cumque annui redditus, & communis sententiæ; si vero hæreditas, annui redditus, aut legatum, relinquantur alicui hospitali, vel Communitati, cum onere, ut dent annuos redditus Mendicantibus, tunc etiam valet legatum. Ita tenent D. Antoninus 3. parte titul. 16. Cap. 1. §. 12. Sylv. verbo legatum 2. num. 4. Angelus, verbo legatum 1. num. 5. Tenet Corduba etiam in Fratribus Minoribus, dicta quæst. 11. pun. 3. prope finem. qui omnes tale legatum, non nisi sub hac conditione valere censent, nempe quod Religiosi inde non competat ullum jus civile, perendi tale legatum five annuos redditus in iudicio: Et quod dictum est de istis perpetuis redditibus, à fortiori procedit de illis provenientibus, quos aliquando Domini oppidorum ordinant annuatim Fratribus dari super gabellis iustis.

Nam hi proventus verè sunt elemosynæ, cum sponte & ad beneplacitum dentur & revocentur; ita tenet Sylv. verbo legatum 2. n. 4. in fine & Antoninus ubi supra.

Possunt præterea Religiosi Mendicantes habere anniversaria perpetua sine ulla tamen actione exigendi in iudicio, ita Palud. Sylv. Angel. & D. Antoninus.

Postremo sciendum est, possessiones seu alia immobilia bona Religiosis mendicantibus ideo prohiberi, quia hæc sunt veluti annui redditus virtuales; ut in Clement. Exivit. §. verum, in fine de verb. signific. Et ideo Mendicantes dicuntur, quia eis ad congruam sustentationem, redditus aut possessiones habere eorum professio non permittit, ut habetur Cap. unico, de relig. domibus, in 6. & optime notat Corduba in Regulam B. Francisci Cap. 6. quæst. 10. pun. 2. & 3. Quare si eis dentur, aut alia ratione concedantur similes possessiones eas, vendere tenentur, ut supra dictum est. Hactenus locuti sumus at Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

tento jure communi, post Concil. vero Trident. standum erit Mendicantium Constitutionibus.

CAPUT IV.

Quæ bona sibi relicta possint Mendicantes in iudicio petere?

FRatres Minores nihil eorum, quæ sibi, vel ex legatis piis, vel alia ex causa obveniunt, possunt judicialiter petere, quia sunt incapaces eorum Conventus cujuscumque juris & actionis civilis, ut sæpe reperitur in Cap. Exiit, de verb. signific. in 6. & Clem. Exiit eod. tit. Docet late Corduba in Regul. B. Francisci Cap. 6. quæst. 11. pun. 4. Episcopi tamen & alii Judices, tam Ecclesiastici, quam seculares possunt ex vi sui officii, nemine etiam hoc procurante, compellere hæredem, vel executores, vel illum, qui ad hoc teneretur, ut relicta Monasterio adimpleat & solvat. Ita tenet Barto, in l. ne quicquam §. fin. ff. de off. Procons. & I. Andreas in Cap. si hæredes, extra de Testam. & Baldus in l. nulli C. de Episc. & Clericis. P. Anchar. in Clem. Exiit, & expressè decernitur à Nicolao III. art. 3. apud Cordubam, ubi supra, imò cui libet de populo competit actio ad hoc, & potest agere, ut legata relicta ad pias causas impleantur, ut habetur in Compendio privilegiorum verbo hæreditas §. fin. & docet Angel. verbo legatum 1. §. 5. & Corduba ubi supra. Per Syndicum vero solent prædicti Fratres sibi relicta vindicare, cum certis circumstantiis, de quibus Corduba Cap. 4. sua Reg. quæst. 16. Et P. Emm. Rodriguez Tom. 2. 99. Regul. quæst. 73. art. primo. Possunt tamen prædicti Fratres simpliciter, extra iudicium favorem Judicis implorare, prædictæque legata tanquam elemosynas sibi debitas postulare, cum hoc modo consulant & voluntati defuncti, & suis necessitatibus, quia aliis executores testamentorum, aut hæredes non possent ad id à Judicibus compelli, nisi Judici de his legatis constaret: quomodo autem possent eis notum esse, nisi Fratres denunciarent?

Porro de aliis Mendicantibus ex mente Sylv. veltri & Angeli ubi supra, distinguendum est. Nam aut eis legantur annui perpetuique redditus, & tunc non possunt civiliter agere, si propriis Constitutionibus, aut Regula veteret ipsis annuos habere redditus, quia cum eis non competat hæc actio civilis, manifestum est ipsos eâ uti non posse, sed tunc hæredes, vel testamentarii compellendi sunt à Judice, qui ratione sui officii potest ipsos cogere, ut legata adimpleant, sicut paulo supra dictum est de Fratribus Minoribus: si vero sint alia legata, vel redditus ad modicum tempus, vel aliarum rerum immobilium donationes aut renuntiationes, possent illarum rerum æstimationem judicialiter petere: Nam cum capaces sint æstimationis & pretii hæreditatis & legati &c. rectè possunt ea civiliter & judicialiter postulare.

Cavendum tamen maxime est viris Religiosis, Judices Sæculares aut Ecclesiasticos, eorumque tribunaia frequentare. Quia ex hoc sequuntur, (ut rectè notavit D. Antoninus) odia, rixæ, &

Quid quoad hoc dicendum de FF. Minoribus?

Quid de aliis Mendicantibus?

Quod illi cavendum?

mendacia, perjuria, detractiones, iniustitia, & ultra istud scandalum commune laicorum, videntur Mendicantes litigare, qui alia consilia predicare non cessant. Et ante ipsum D. Basilium in Reg. fus. disput. interrog. 9. idem suis monachis commendavit: Nec enim (ait) conveniens est decori nostro, si cum iniquis hominibus contendere videamur, aut litigare: siquidem servum Domini non oportet litigare. (Et infra) De his rebus, (loquitur enim de vendendis rebus monasterii) experiri apud iudices exiranos veritates idem Dominus, cum dicit, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. Et infra docet, quod Religiosi in iudicio non laceffentes ipsi, sed laceffenti autum descendere debent.

Satis contrariis objectionibus. Sed contra hanc decisionem objicies, Religiones Mendicantes non possunt habere rerum immobilium dominium, ut habetur Cap. unico de relig. dom. in 6. etgo nec rei vendicationem, ut probatur ex l. si non in rem, de rei vendic. Hoc argumento motus Beronius in Cap. in presentia, num. 451. secutus Calderinum affirmavit, non posse mendicantes acquirere iure actionis prædicta bona, sed tantum jure æquitatis, quia

æquum est, ut pro alimentis illa bona consequantur, ut ex eor. merito se alant, pro quo citat Gloss. in l. servos, de alimentis & cib. leg. Sed nihilominus à priori sententia non est recedendum; nec argumentum adductum supra, aliquid convincit; nam ut Cap. 2. dicebamus, dominium rerum immobilium Mendicantibus competit, licet non duratum, sed tantum momentaneum, sive per breve tempus, quod eorum Regulam non infringit. Et hoc sufficiens est, ut possit ipsis competere rei vendicatio.

Hæc dicta sunt de illis Ordinibus Mendicantibus, qui post Concil. Tridentinum decretum, arctissimam servant mendicitatem; nam qui in laxiori mendicitate vivunt, tantam habent capacitatem, quantam sibi ipsi propriis Constitutionibus præscripsit. Quocirca consulenda erunt consensu Ordinis statuta; cum etenim ea, quæ de jure antiquo Mendicantibus prohibebantur Concil. Trident. decreto fuerint concessa, non tam antiqui juris Canonibus, quam propriis uniuscujusque Ordinis Constitutionibus standum erit.

